Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 26. februarja 2015*

„Predhodno odločanje — Socialna varnost — Uredba (EGS) št. 1408/71 — Člen 4 — Stvarno področje uporabe — Dajatev na dohodke od premoženja — Splošni socialni prispevek — Prispevek za vračilo socialnega dolga — Socialna dajatev — Dodaten prispevek k socialni dajatvi — Prispevek k financiranju obveznih sistemov socialne varnosti — Neposredna in dovolj upoštevna zveza z nekaterimi področji socialne varnosti“

V zadevi C-623/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Conseil d'État (Francija) z odločbo z dne 17. julija 2013, ki je prispela na Sodišče 28. novembra 2013, v postopku

Ministre de l'Économie et des Finances

proti

Gérardu de Ruyterju,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits in F. Biltgen (poročevalec), sodniki,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za G. de Ruyterja J. Molinié, odvetnik,

— za francosko vlado D. Colas in R. Coesme, agenta,

— za Evropsko komisijo D. Martin in W. Roels, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 21. oktobra 2014

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4 Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici po spremembi in posodobitvi z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1606/98 z dne 29. junija 1998 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 308, v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med ministre de l'Économie et des Finances (Minister za gospodarstvo in finance) in G. de Ruyterjem glede plačila več socialnih prispevkov za leta od 1997 do 2004, ki se navezujejo na odplačno pridobljene dosmrtne rente iz virov na Nizozemskem.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 4 Uredbe št. 1408/71, naslovljen „Stvarna veljavnost“, določa:

„1. Ta uredba se uporablja za vso zakonodajo v zvezi z naslednjimi področji socialne varnosti:

(a) dajatve za bolezen in materinstvo;

(b) invalidske dajatve, vključno s tistimi, ki so namenjene vzdrževanju ali izboljševanju možnosti pridobivanja zaslužka;

(c) dajatve za starost;

(d) dajatve za preživele osebe;

(e) dajatve za nesreče pri delu in poklicne bolezni;

(f) pomoči ob smrti;

(g) dajatve za brezposelnost;

(h) družinske dajatve.

2. Ta uredba se uporablja za vse splošne in posebne sisteme socialne varnosti, na podlagi plačevanja prispevkov ali brez njih, in za sisteme, ki se nanašajo na odgovornost delodajalca ali lastnika ladje za dajatve iz odstavka 1.“

4 Člen 13 Uredbe št. 1408/71 določa:

„1. Ob upoštevanju členov [Brez poseganja v člena] 14c in 14f se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice. Zakonodaja, ki se uporabi, se določi v skladu z določbami tega naslova.

2. V skladu s členi [Brez poseganja v člene] 14 do 17:

(a) za osebo, zaposleno na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice ali če je registrirani sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, ki osebo zaposluje, na ozemlju druge države članice;

(b) za osebo, ki je samozaposlena na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice;

[…]“

Francosko pravo

5 Na podlagi člena L. 136-6 code de la sécurité sociale (zakonik o socialni varnosti) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari, so fizične osebe, ki so davčni rezidenti v Franciji v smislu člena 4 B code général des impôts (splošni zakonik o davkih), zavezane za plačilo prispevka od dohodkov od premoženja, ki se obračuna od neto zneska, ki se uporabi za odmero dohodnine, zlasti od dohodkov od nepremičnin, dosmrtnih rent, pridobljenih odplačno, in dohodkov iz kapitala.

6 Člen 1600-0 C splošnega zakonika o davkih, ki spada med določbe tega zakona, ki urejajo „[s]plošni socialni prispevek, ki se pobira za nacionalno blagajno za družinske dodatke, solidarnostni sklad za starost in obvezne sisteme zdravstvenega zavarovanja“ (v nadaljevanju: CSG), v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari, določa, da so fizične osebe, ki so davčni rezidenti v Franciji v smislu člena 4 B, kot je določeno v členu L. 136-6 zakonika o socialni varnosti, zavezane za plačilo prispevka od dohodkov od premoženja, ki se obračuna od neto zneska, ki se uporabi za odmero dohodnine, zlasti od dohodkov od nepremičnin, dosmrtnih rent, pridobljenih odplačno, in dohodkov iz kapitala.

7 Na podlagi členov 1600-0 G in 1600-0 H splošnega zakonika o davkih v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari, so te osebe ravno tako zavezane za plačilo prispevka za vračilo socialnega dolga (v nadaljevanju: CRDS), ki se obračuna od istih dohodkov.

8 Na podlagi člena 1600-0 Fa zakonika o socialni varnosti v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari, so te osebe zavezane tudi za plačilo „socialne dajatve“ v višini 2 % teh dohodkov ter, od 1. julija 2004, na podlagi člena L. 14-10-4 code de l’action sociale et des familles (zakonik o socialnih ukrepih in družinah) za plačilo dodatnega prispevka v višini 0,3 %.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

9 G. de Ruyter, nizozemski državljan, ki ima stalno prebivališče v Franciji, je zaposlen pri nizozemski družbi Vermeer Verenigde Bedrijven BV.

10 Za leta od 1997 do 2004 je G. de Ruyter v Franciji prijavil dohodke iz nizozemskih virov, in sicer plačo, dohodek iz kapitala, industrijske in trgovske dobičke ter dosmrtne rente, pridobljene odplačno, ki sta jih izplačali dve nizozemski zavarovalnici.

11 Francoska davčna uprava je štela, da so odplačno pridobljene dosmrtne rente, ki so bile izplačane G. de Ruyterju, dohodki od premoženja in mu v zvezi s temi rentami naložila plačilo prispevkov CSG, CRDS, socialne dajatve v višini 2 % in poleg te dajatve še plačilo dodatnega prispevka v višini 0,3 %.

12 G. de Ruyter je pri tej davčni upravi vložil pritožbe, ki zadevajo utemeljenost teh dajatev, saj je ocenil, da je naložena obveznost plačevanja prispevkov od istih prihodkov v dva ločena sistema socialne varnosti v nasprotju z načelom uporabe ene socialne zakonodaje, ki ga predpisuje člen 13 Uredbe št. 1408/71, saj so bili ti dohodki že predmet odmere prispevkov enake vrste na Nizozemskem. Po zavrnitvi teh pritožb in naknadnih tožb, ki sta bili vloženi pri tribunaux administratifs (upravni sodišči) v Marseillu oziroma Nîmesu, je G. de Ruyter zoper sodbi teh sodišč vložil pritožbo pri cour administrative d'appel de Marseille (višje upravno sodišče v Marseillu).

13 S sodbama z dne 15. oktobra 2009 in 1. julija 2010 je cour administrative d'appel de Marseille G. de Ruyterja izvzelo iz obveznosti plačila prispevkov od dosmrtnih rent, in sicer s prvo sodbo za leta od 1997 do 2000, z drugo pa za leta od 2001 do 2004, z oceno, da je bila naložitev plačila spornih dajatev od dosmrtnih rent v nasprotju z načelom prostega gibanja delavcev iz člena 39 ES.

14 Ministre du Budget, des Comptes publics, de la Fonction publique et de la Réforme de l'État (minister za proračun, javne finance, javno upravo in reformo države) je zoper ti sodbi pri Conseil d'État (državni svet) vložil kasacijsko pritožbo.

15 S sodbo z dne 17. julija 2013 je Conseil d'État deloma razveljavilo sodbo cour administrative d'appel de Marseille z dne 15. oktobra 2009, v celoti pa je razveljavilo sodbo istega sodišča z dne 1. julija 2010. Presodilo je, da zgolj to, da naj bi bile zadevne dosmrtne rente na Nizozemskem že predmet enakovrstnih dajatev kot v Franciji, ne zadostuje za obstoj posega v prosto gibanje delavcev, saj Pogodba ES, ki se je tedaj uporabljala, ni predpisovala splošnih meril za delitev pristojnosti med državami članicami v zvezi dvojnim obdavčenjem znotraj Evropske unije.

16 Conseil d'État je sklenilo, da meritorno odloči v dveh predloženih zadevah, glede tega, da je G. de Ruyter navajal, da so bile dajatve iz postopka v glavni stvari v nasprotju s členom 13 Uredbe št. 1408/71, pa je ocenilo, da je treba za presojo obsega načela uporabe ene zakonodaje, ki ga predpisuje ta člen, ugotoviti, ali imajo te dajatve neposredno in upoštevno zvezo z nekaterimi področji socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 Uredbe št. 1408/71, in torej spadajo na področje uporabe te uredbe.

17 V zvezi s tem je Conseil d'État po eni strani ugotovilo, da te dajatve prispevajo k financiranju obveznih francoskih sistemov socialne varnosti.

18 Po drugi strani pa je Conseil d'État poudarilo, da drugače kot v primerih, v katerih sta bili izdani sodbi Komisija/Francija (C-34/98, EU:C:2000:84) in Komisija/Francija (C-169/98, EU:C:2000:85), dajatve iz postopka v glavni stvari ne bremenijo dohodkov iz zaposlitve ali nadomestnih dohodkov, s čimer bi deloma nadomeščale prispevke za socialno varnost, temveč se odmerijo izključno od dohodkov zadevnega zavezanca od premoženja, na glede na njegovo opravljanje poklicne dejavnosti.

19 Conseil d'État je tudi poudarilo, da te dajatve nimajo nobene zveze s pridobitvijo pravice do prejemkov ali prednosti, ki jih zagotavlja sistem socialne varnosti, in se zato štejejo za dajatve in ne prispevke za socialno varnost v smislu nacionalnih ustavnih in zakonskih določb.

20 V teh okoliščinah je Conseil d'État prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali imajo davčne dajatve od dohodkov od premoženja, kot so CSG od dohodkov od premoženja, CRDS, odmerjen od istih dohodkov, socialna dajatev v višini 2 % in prispevek, ki je dodaten glede na to dajatev, zgolj zato ker prispevajo k financiranju obveznih francoskih sistemov socialne varnosti, neposredno in upoštevno zvezo z nekaterimi področji socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 Uredbe [št. 1408/71], in zato spadajo na področje uporabe te uredbe?“

Vprašanje za predhodno odločanje

21 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali imajo dajatve od dohodkov od premoženja, kot so te iz postopka v glavni stvari, ki prispevajo k financiranju obveznih sistemov socialne varnosti, neposredno in upoštevno zvezo z nekaterimi področji socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 Uredbe št. 1408/71, in zato spadajo na področje uporabe te uredbe, čeprav so te dajatve odmerjene od dohodkov zadevnih zavezancev od premoženja ne glede na njihovo opravljanje poklicne dejavnosti.

22 Za odgovor na to vprašanje je treba spomniti, da člen 4 Uredbe št. 1408/71 določa področje uporabe določb te uredbe z besedilom, iz katerega je razvidno, da se pravila prava Unije uporabljajo za sisteme socialnega varnosti v celoti (sodbi Jansen, 104/76, EU:C:1977:72, točka 7, in Rheinhold & Mahla, C-327/92, EU:C:1995:144, točka 15).

23 Sodišče je navedlo, da je odločilen element za namene uporabe Uredbe št. 1408/71 neposredna in dovolj upoštevna zveza zadevne določbe z zakoni, ki urejajo področja socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 Uredbe št. 1408/71 (sodbe Rheinhold & Mahla, EU:C:1995:144, točka 23; Komisija/Francija, EU:C:2000:84, točka 35, in Komisija/Francija, EU:C:2000:85, točka 33).

24 Okoliščina, da je dajatev opredeljena kot davek v nacionalni zakonodaji, ne izključuje tega, da bi se lahko za to isto dajatev z vidika Uredbe št. 1408/71 štelo, da spada na področje uporabe te uredbe (sodbi Komisija/Francija, EU:C:2000:84, točka 34, in Komisija/Francija, EU:C:2000:85, točka 32).

25 Te ugotovitve tudi ne omaje dejstvo, da je zadevna dajatev deloma namenjena pokrivanju dolga sistema socialnega varnosti, ki je nastal zaradi financiranja dajatev, dodeljenih v preteklosti (sodba Komisija/Francija, EU:C:2000:84, točka 39), niti, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 31 sklepnih predlogov, da namen omenjene dajatve ni nadomestitev prispevkov za socialno varnost, ki so obstajali pred njeno uvedbo.

26 Tudi obstoj ali neobstoj protidajatve v obliki prejemkov ni upošteven za namene uporabe Uredbe št. 1408/71, saj je odločilno merilo specifična namembnost prispevka za financiranje sistema socialne varnosti države članice (glej v tem smislu sodbi Komisija/Francija, EU:C:2000:84, točki 39 in 40, in Komisija/Francija, EU:C:2000:85, točki 37 in 38).

27 Tako je Sodišče v zadevah, ki so se nanašale na davčne dajatve, ki jih je francoska davčna uprava odmerjala od dohodkov iz zaposlitve ali nadomestnih dohodkov, ki so jih prejele zaposlene ali samozaposlene osebe, ki stalno prebivajo v Franciji in za katere velja davčni sistem Francoske republike, a delajo v drugi državi članici, ugotovilo, da so bile te dajatve specifično in neposredno namenjene financiranju socialne varnosti v Franciji, in iz tega sklepalo, da imajo te neposredno in dovolj upoštevno zvezo z zakoni, ki urejajo področja socialne varnosti, našteta v členu 4 Uredbe št. 1408/71 (sodbi Komisija/Francija, EU:C:2000:84, točki 36 ter 37, in Komisija/Francija, EU:C:2000:85, točki 34 in 35).

28 Enak sklep velja za dajatve iz postopka v glavni stvari, ki niso odmerjene od dohodkov delavcev iz zaposlitve ali nadomestnih dohodkov, temveč so odmerjene od dohodkov od premoženja, saj ni sporno, da je prihodek od teh dajatev neposredno in specifično namenjen financiranju nekaterih področij socialne varnosti v Franciji ali za pokrivanje primanjkljaja sistemov na teh področjih.

29 Te dajatve torej imajo neposredno in dovolj upoštevno zvezo z zakoni, ki urejajo področja socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 Uredbe št. 1408/71, ne glede na neobstoj zveze med dohodki zadevnih zavezancev od premoženja in njihovim izvajanjem poklicne dejavnosti.

30 Kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 41 sklepnih predlogov, uporaba določb Uredbe št. 1408/71 ni pogojena z opravljanjem poklicne dejavnosti.

31 Iz ustaljene sodne prakse je namreč razvidno, da za namene uporabe Uredbe št. 1408/71 obstoj delovnega razmerja ni upošteven, ker je v zvezi s tem odločilno dejstvo, ali je oseba obvezno ali prostovoljno zavarovana za eno ali več tveganj v okviru splošnih ali posebnih sistemov socialne varnosti, navedenih v členu 1(a) te uredbe (glej v tem smislu sodbi Martínez Sala, C-85/96, EU:C:1998:217, točka 36, in Borger, C-516/09, EU:C:2011:136, točki 26 in 28).

32 Poleg tega je za pojem „zakonodaja“ v smislu člena 1(j) Uredbe št. 1408/71 značilno, da je širok, zajema namreč vse vrste zakonov in drugih predpisov, ki jih sprejmejo države članice, in ga je treba razumeti tako, da zajema vse nacionalne ukrepe, ki se uporabljajo za zadevno področje (sodba Bozzone, 87/76, EU:C:1977:60, točka 10).

33 To razlago poleg tega podkrepljujejo cilj Uredbe št. 1408/71 ter načela, na katerih ta temelji.

34 Za zagotovitev prostega gibanja delavcev v Uniji ob tem, da se predpiše načelo enakega obravnavanja teh delavcev z vidika različnih nacionalnih zakonodaj, je bil namreč v naslovu II Uredbe št. 1408/71 vzpostavljen sistem koordinacije, ki se nanaša predvsem na določitev zakonodaje ali zakonodaj, ki se uporabljajo za zaposlene in samozaposlene osebe, ki v različnih okoliščinah uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja (glej v tem smislu sodbi Derouin, C-103/06, EU:C:2008:185, točka 20, in Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, točki 25 in 28).

35 Zaradi celovitosti tega sistema kolizijskih pravil je nacionalnim zakonodajalcem vseh držav članic odvzeta pristojnost, da po svoje določijo obseg in pogoje za uporabo svoje zakonodaje, kar zadeva osebe, za katere ta velja, in ozemlje, na katerem učinkujejo nacionalne določbe (sodbi Luijten, 60/85, EU:C:1986:307, točka 14, in Somova, C-103/13, EU:C:2014:2334, točka 54).

36 V zvezi s tem člen 13(1) Uredbe št. 1408/71 določa, da se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice, kar, razen v primerih iz členov 14c in 14f, izključuje kakršnokoli prekrivanje več nacionalnih zakonodaj za isto obdobje (glej v tem smislu sodbo Perenboom, 102/76, EU:C:1977:71, točka 11).

37 Namen tega načela uporabe ene zakonodaje na področju socialne varnosti je izogniti se zapletom, ki bi lahko nastali zaradi hkratne uporabe več nacionalnih zakonodaj, in odpraviti neenako obravnavanje, ki bi ga za osebe, ki se gibljejo v Uniji, lahko povzročilo delno ali popolno prekrivanje zakonodaj, ki se uporabljajo (glej v tem smislu sodbe Komisija/Francija, EU:C:2000:84, točka 46; Komisija/Francija, EU:C:2000:85, točka 43, in Allard, C-249/04, EU:C:2005:329, točka 28).

38 Iz prej navedenega izhaja, da uporaba določb Uredbe št. 1408/71 ne sme biti omejena na dohodke, ki jih te osebe dobijo iz njihovih delovnih razmerij, saj bi se sicer ustvarile razlike, kar zadeva uporabo člena 13 te uredbe, glede na izvor prihodkov, ki jih te prejemajo.

39 To, da bi se od tistih stalnih prebivalcev države članice, ki so vključeni v sistem socialne varnosti druge države članice, zahtevalo, da poleg tega sistema financirajo, pa čeprav samo delno, tudi sistem socialne varnosti države članice svojega stalnega prebivališča, bi povzročalo različno obravnavanje z vidika člena 13(1) Uredbe št. 1408/71, ker morajo vsi ostali stalni prebivalci slednje države prispevati zgolj v sistem socialne varnosti te države (glej v tem smislu sodbi Komisija/Francija, EU:C:2000:84, točke od 45 do 48, in Komisija/Francija, EU:C:2000:85, točke od 42 do 45).

40 V konkretnem primeru ob tem, da za G. de Ruyterja kot delavca migranta velja sistem socialne varnosti v državi članici zaposlitve, torej na Nizozemskem, in da ne spada k nobeni izmed izjem iz členov 14c in 14f Uredbe št. 1408/71, ki dovoljujeta prekrivanje več nacionalnih zakonodaj na področju socialne varnosti, zanj država članica stalnega prebivališča tako glede dohodkov iz delovnega razmerja kot dohodkov od premoženja ne sme določiti uporabe zakonskih določb, ki predpisujejo dajatve, ki imajo neposredno in dovolj upoštevno zvezo z zakoni, ki urejajo področja socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 Uredbe št. 1408/71.

41 Poleg tega, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 57 sklepnih predlogov, zaradi načela uporabe ene zakonodaje, ki ga predpisuje člen 13(1) Uredbe št. 1408/71, te ugotovitve niso vprašljive glede na dejstvo, da dohodki G. de Ruyterja od premoženja še niso bili predmet dajatev v obliki prispevkov za socialno varnost v državi članici zaposlitve.

42 Glede na vse prej navedene preudarke je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti tako, da je treba Uredbo št. 1408/71 razlagati tako, da imajo dajatve od dohodkov od premoženja, kot so te iz postopka v glavni stvari, kadar prispevajo k financiranju obveznih sistemov socialne varnosti, neposredno in upoštevno zvezo z nekaterimi področji socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 Uredbe št. 1408/71, in zato spadajo na področje uporabe te uredbe, čeprav so te dajatve odmerjene od dohodkov zadevnih zavezancev od premoženja ne glede na njihovo opravljanje kakršne koli poklicne dejavnosti.

Stroški

43 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Uredbo Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici po spremembi in posodobitvi z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1606/98 z dne 29. junija 1998, je treba razlagati tako, da imajo dajatve od dohodkov od premoženja, kot so te iz postopka v glavni stvari, kadar prispevajo k financiranju obveznih sistemov socialne varnosti, neposredno in upoštevno zvezo z nekaterimi področji socialne varnosti, ki so našteta v členu 4 te uredbe št. 1408/71 in zato spadajo na področje uporabe te uredbe, čeprav so te dajatve odmerjene od dohodkov zadevnih zavezancev od premoženja ne glede na njihovo opravljanje kakršne koli poklicne dejavnosti.

Podpisi